

Hallitusneuvos Antero Toivainen
Valtiovarainministeriö
Vero-osasto

Lausunto

1 (4)

10.2.2017

Lausuntopyyntö VM002:00/2017

Monenkeskinen yleissopimus ja Suomen alustavat varaumat ja valinnat

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Elinkeinoelämän keskusliitto EK:lta lausuntoa OECD:n työryhmässä valmistellusta monenkeskisestä yleissopimuksesta sekä Suomen alustavista valinnoista ja varaumista yleissopimukseen liittyen.

Yleissopimus liittyy OECD:n ja G20 -valtioiden aloittamaan ns. BEPS -työhön, jolla pyritään puuttumaan veron välttämiseen ja keinotekoiseen voittojen siirtelyyn. Osana tuota hanketta on tarkoitus uudistaa verosopimusten määräyksiä siten, että verosopimusten perusteella ei olisi mahdollista saada perusteettomia veroetuja. Jotta verosopimusten muutokset voitaisiin saattaa voimaan mahdollisimman pian, on päädytty ns. monenkeskisen yleissopimuksen laatimiseen, johon liittymällä valtiot voivat muuttaa jo olemassa olevia verosopimuksiaan ilman että jokainen verosopimus tulisi neuvotella uudestaan.

Ehdotus yleissopimukseksi on laadittu siten, että osa yleissopimuksen määräyksistä on ns. minimistandardeja, jotka kaikkien BEPS-työhön sitoutuneiden valtioiden odotetaan hyväksyvän, ja osa suosituksia, joiden hyväksyminen on valinnaista. Joidenkin minimistandardien osalta on lisäksi tarjottu vaihtoehtoisia tapoja standardien täyttämiseksi. Valinnaisen määräyksen valtio jättää täyttämättä tekemällä varauman.

VM:n muistion mukaan yleissopimuksen ensimmäinen allekirjoitustilaisuus järjestetään 5.6.2017 alkavalla viikolla, ja Suomi valmistautuu allekirjoittamaan yleissopimuksen tässä tilaisuudessa. **Pidämme perusteltuna, että Suomi allekirjoittaa yleissopimuksen tuolloin.** Yleissopimus saatettaisiin Suomessa voimaan tämän jälkeen samana tapaan kuin kahdenväliset verosopimukset eli yleissopimus menisi eduskunnan hyväksyttäväksi. Yleissopimusta sovellettaisiin tämän jälkeen niihin Suomen tekemiin kahdenvälisiin verosopimuksiin, joissa myös toinen sopijaosapuoli on allekirjoittanut ja ratifioinut yleissopimuksen. Yleissopimusta sovellettaisiin siltä osin kuin Suomella ja toisella sopijaosapuolella olisi yleissopimuksen suhteen samat valinnat eikä kumpikaan olisi tehnyt kyseessä olevan kohdan osalta yleissopimukseen varaumaa.

Talouspolitiikka/Veropolitiikka
Virpi Pasanen

10.2.2017

Seuraavassa on muistion mukaisessa järjestyksessä kommentoitu Suomen eräitä tekemiä valintoja ja varaumia:

Keskinäinen sopimusmenettely

Kahdenkertaisen verotuksen poistaminen on tärkeä osa verosopimuksia ja niiden määräyksiä. On tärkeää, että valtiot sitoutuvat verosopimuksen noudattamiseen ja kahdenkertaisen verotuksen poistamiseen. Osana riidanratkaisumekanismin kehittämistä esitetään, että verovelvollinen voi saattaa keskinäisen sopimusmenettelyn vireille asuinvaltionsa lisäksi myös lähdevaltiossa.

Yleissopimuksen keskinäistä sopimusmenettelyä koskevan artiklan mukaan, yleissopimuksen ko. määräyksiä sovellettaisiin asioihin, jotka tulevat vireille yleissopimuksen voimaantulon jälkeen riippumatta siitä, mitä verokausia ne koskevat. VM:n muistion mukaan Suomi tekisi tähän kuitenkin varauksen, jonka seurauksena keskinäistä sopimusmenettelyn parantamista koskevaa esitystä sovellettaisiin vasta sopimuksen voimaantulon jälkeisiin verokausiin.

Suomen tulee aktiivisesti sitoutua kahdenkertaisen verotuksen poistamiseen. Em. varaumaa ei tule tehdä.

Valinnaiset määräykset ja Suomen valinnat

Muiden kuin minimistandardien osalta Suomi tekisi yleissopimukseen varauksen eli Suomi ei ottaisi käyttöön yleissopimuksen tarjoamia muita muutoksia verosopimuksiin. Linjausta voidaan ainakin alkuvaiheessa pitää perusteltuna. Varaumia tulisi lähtökohtaisesti kuitenkin ottaa vain tarkoin harkituissa tilanteissa. Näin pystytään parhaiten turvaamaan verosopimusten toimivuus kaikkien veroprosessin osapuolten kannalta.

Erityisesti kiinteän toimipaikkojen osalta ratkaisua varauksen tekemistä voidaan pitää perusteltuna, koska valinnaiset määräykset laajentaisivat kiinteän toimipaikan muodostumista ja täten muodostaisivat suomalaisyrityksille entistä useammin kiinteän toimipaikan ulkomaille. Tällä olisi Suomen verotuottoja vähentävä vaikutus.

Kuten VM:n muistiossakin on todettu, vaikeuttaa yleissopimus osaltaan verosopimusten tulkintaa, kun varsinaisen verosopimuksen rinnalla on luettava myös yleissopimusta ja tunnistettava, mitkä verosopimusten määräykset muuttuvat yleissopimuksen johdosta. Tämä voi omalta osaltaan lisätä kahdenkertaisen verotuksen tilanteita. Tämänkin vuoksi on välttämätöntä, että Suomi sitoutuu verotuksen riitojen ratkaisumekanismiin kaikin mahdollisin keinoin.

Talouspolitiikka/Veropolitiikka
Virpi Pasanen

10.2.2017

Välimiesmenettely ja Suomen valinnat

Elinkeinoelämän näkökulmasta yleissopimuksen tärkein osa on ns. välimiesmenettelyä koskeva kuudes osa. Valtioiden väliset verosopimusten tulkintaerimielisyydet ratkaistaisiin riippumattoman välimiespaneelin toimesta. Tämä voisi tapahtua verovelvollisen pyynnöstä silloin, jos sopimusvaltion toimenpiteet ovat verollisen näkemyksen mukaan johtaneet verosopimuksen määräysten vastaiseen verotukseen eikä asiaa ole saatu määrääjässä ratkaistua neuvotteluin verosopimuksen mukaisessa keskinäisessä sopimusmenettelyssä. Välimiesmenettelyn johdosta annettu päätös on lopullinen ratkaisu siitä, mikä valtio yksittäistapauksessa saa verottaa tiettyä tuloerää.

VM:n muistiossa esitetään, että Suomi valitsisi soveltavansa välimiesmenettelyä vain tietyin varauksin. Kannan mukaan Suomi sitoutuisi välimiesmenettelyyn vain siirtohinnoittelua ja kiinteän toimipaikan syntymistä koskevien riitojen osalta. Välimiesmenettelyyn pääsyä rajattaisiin myös siten, että siihen pääsisivät vain tapaukset, jotka koskevat yleissopimuksen voimaantulon jälkeisiä verokausia. Lisäksi Suomi esittää käyttävänsä varauman, jonka mukaan välimiesmenettelyyn ei pääsisi, jos asia olisi jo ratkaissut kansallisessa muutoksenhakuprosessissa.

Edellä mainittuja kantoja VM:n muistiossa perustellaan Suomen kilpailukykyyn vaikuttavilla seikoilla. **Tosiasiassa kaikki edellä esitetyt Suomen kaavailemat varaukset välimiesmenettelyyn merkittävästi heikentäisivät sekä Suomen että suomalaisten yritysten kilpailukykyä.** Käsityksemme mukaan esimerkiksi Ruotsi ei kaavaile tekevänsä välimiesmenettelyyn varauksia, vaan on valmis sitoutumaan kahdenkertaisen verotuksen riitojenratkaisuun riippumattomassa välimiesmenettelyssä. Mikäli Suomi pysyisi kannassaan heikentäisi se merkittävästi Suomen asemaa investointiympäristönä. Yritykset eivät ole halukkaita investoimaan maahan, joka ei täysimääräisesti sitoudu kahdenkertaisen verotuksen poistamiseen.

Välimiesmenettelyssä on kysymys verovelvolliselle tarkoitetusta oikeussuojakeinosta valtioiden väärää verosopimusten soveltamista vastaan. Tämä mahdollisuus olisi tullut olla jo pitkään verosopimuksissa vakiolausekkeena. On vaikea ymmärtää, miksi Suomi ei olisi valmis tällaiseen menettelyyn sitoutumaan nyt, kun prosessi kahdenkertaisen verotuksen riitojen ratkaisemiseksi valtioiden välillä luodaan.

Kuten muistiossakin todetaan, ensivaiheessa välimiesmenettelyyn osallistuu vain osa valtioista ja välimiesmenettelyä sovellettaisiin siis vain näiden valtioiden välisissä riidoissa. Näin ollen menettely ei alkuvaiheessa lisää merkittävästi valtiohallinnon työtaakkaa. On myös selvää, että Suomi tulisi välimiesmenettelyssä sekä voittamaan että häviämään riitoja. Mikäli Suomi on soveltanut verosopimuksia oikein, on

Talouspolitiikka/Veropolitiikka
Virpi Pasanen

10.2.2017

Suomi enemminkin saamassa kuin häviämässä verotuloja välimiesmenettelyssä. Valtiovarainministeriön ja Verohallinnon tulee lisäksi kehittää omia prosessejaan niin, että välimiesmenettely pystytään hoitamaan parhain mahdollisin voimin.

Suomen tulee ilmoittaa osallistuvansa välimiesmenettelyyn ilman varaumia. Verosopimustilanteessa kahdenkertaisen verotuksen kustannukset eivät kuulu yrityksen kannettavaksi.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Talouspolitiikka

Jussi Mustonen
Johtaja